

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och av lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt om ändring av 13 kap. 6 § och temporär ändring av 1 kap. 4 § i arbetsavtalslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och av lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt om ändring av 13 kap. 6 § och temporär ändring av 1 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (RP 209/2016 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- åtgärdsmotion AM 13/2015 rd Jari Myllykoski vänst Åtgärdsmotion om snabbare anställningstakt genom en tidsbegränsad sänkning av arbetsgivarens bikostnader
- åtgärdsmotion AM 19/2015 rd Carl Haglund sv m.fl. Åtgärdsmotion om bättre möjligheter till jobb för unga
- åtgärdsmotion AM 48/2016 rd Stefan Wallin sv m.fl. Åtgärdsmotion om bättre möjligheter till jobb för unga.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Päivi Pihlajisto, arbets- och näringsministeriet
- äldre regeringssekreterare Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- äldre regeringssekreterare Kirsti Haapa-aho, arbets- och näringsministeriet
- äldre regeringssekreterare Kirsi Hyttinen, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Ville Heinonen, undervisnings- och kulturministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- chefsforskare Pertti Honkanen, Folkpensionsanstalten
- jurist Eeva Vartio, Folkpensionsanstalten
- direktör Pirjo Juntunen, Norra Österbottens TE-byrå
- ledande nationalekonom Kari Hämäläinen, Statens ekonomiska forskningscentral
- utvecklingschef Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund

Betänkande AjUB 13/2016 rd

- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava ry
- expert Miia Kannisto, Finlands näringsliv rf
- chefsekonom Jussi Ahokas, SOSTE Finlands social och hälsa rf
- chef för sysselsättningsfrågor Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- chefsekonom Ralf Sund, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- styrelseledamot Eija Tuohimaa, Finlands Arbetslösa Samarbetsorganisation-TVY rf
- tf verksamhetsledare Anna Kapanen, Nationella verkstadsföreningen rf
- styrelseledamot Tarja Parviainen, Handikappforum rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Kyrkans arbetsmarknadsverk
- KT Kommunarbetsgivarna
- Finlands Folkhögskolförening rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

I propositionen föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetsavtalslagen ändras.

Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras enligt förslaget så att anslag som anvisats för statlig finansiering av den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet kan användas för finansiering av lönesubvention, startpeng och rörlighetsunderstöd. Den ändring som gäller finansieringen av lönesubvention och startpeng föreslås vara temporär och gälla till utgången av 2018. Det föreslås att maximibeloppen för lönesubvention ändras. Lönesubvention kommer på ett tydligare sätt än för närvarande att riktas till att förebygga utdragen arbetslöshet. I det arbetsvillkor som utgör en förutsättning för erhållande av arbetslöshetsdagpenning inräknas enligt förslaget vid lönesubventionerat arbete i regel 75 procent av de kalenderveckor som annars uppfyller arbetsvillkoret. Det föreslås att maximitiden för startpeng förkortas till tolv månader. Startpengens belopp föreslås alltid vara lika stort som grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Enligt förslaget ska en intervju med en arbetssökande alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och efter det alltid efter att arbetssökanden varit arbetslös i tre månader utan avbrott. Det föreslås att sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen alltid ska revideras i samband med intervjun med den arbetssökande. Det föreslås att användningsändamålet för arbetsprövning utvidgas på försök så att arbetsprövning skulle kunna användas för att bedöma en arbetssökandes lämplighet innan ett arbetsavtal ingås. Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras enligt förslaget så att unga personer under 25 år som saknar utbildning ska ha rätt att under samma förutsättningar som andra arbetssökande få kostnadsersättning för den tid de deltar i arbetsprövning. Kostnadsersättning betalas enligt förslaget bara under tiden för sådan sysselsättningsfrämjande service som arbetslösa är förpliktade att delta i vid

Betänkande AjUB 13/2016 rd

äventyr att de förlorar sin arbetslöshetsförmån. Av denna orsak kommer kostnadsersättning inte längre att betalas under tiden för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Arbetssökandes frivilliga studier ska enligt förslaget kunna stödjas med arbetslöshetsförmån under 48 månader, om målet med studierna är att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras enligt förslaget så att arbetssökande har rätt till jämkade arbetslöshetsförmåner, om de är sysselsatta på heltid i företagsverksamhet i högst två veckor. Reseersättningen och ersättningen för flyttningskostnader som betalas som arbetsmarknadsstöd slås ihop till en stödform, rörlighetsunderstöd.

Dessutom föreslås vissa små ändringar i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Vidare föreslår regeringen att det i arbetsavtalslagen föreskrivs om att arbetsgivarens skyldighet att erbjuda permitterade, deltidsanställda och arbetstagare som omfattas av återanställningsskyldighet arbete ska kunna frångås i vissa begränsade fall. Det föreslås att den bestämmelse om arbetsprövning för bedömning av lämplighet som enligt förslaget fogas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska beaktas i den paragraf i arbetsavtalslagen som gäller provotid. Arbetsprövningstiden föreslås minska den längsta provotid som tillämpas i början av ett anställningsförhållande.

Syftet med propositionen är att minska den strukturella arbetslösheten, sänka sysselsättningströskeln samt förkorta arbetslöshetsperioderna och på så vis minska statens kostnader.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

Åtgärdsmotionerna

AM 13/2015 rd. I åtgärdsmotionen föreslås en tidsbegränsad och graderad sänkning av arbetsgivarens bikostnader vid anställning av en arbetslös arbetssökande under 25 år eller en arbetslös nyutexaminerad under 30 år om arbetslösheten varat i mer än 200 dagar.

AM 19/2015 rd och AM 48/2016 rd. I åtgärdsmotionen föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla ungdomsgarantin och den uppsökande ungdomsverksamheten till att nå alla ungdomar. Vidare föreslås att regeringen utreder en modell för lärlingsavtal samt minijobs.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetsavtalslagen ändras. Propositionen innehåller ett flertal av de ändringsförslag som ingår i statsminister Sipiläs strategiska regeringsprogram och syftar till att motivera arbetslösa att snabbare ta anställning, förkorta perioderna av arbetslöshet, sänka den strukturella arbetslösheten och spara offentliga resurser. Utskottet finner ändringarna viktiga och lämpliga och föreslår därför att de godkänns med följande påpekanden och ändringar.

Intervju av arbetssökande och sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyråerna utgår i dag från den arbetssökandes servicebehov när de beslutar om intervjuer och gör upp samt justerar sysselsättningsplaner. Den arbetssökande intervjuas inom två veckor från det att han eller hon börjat söka jobb, såvida inte arbets- och näringsbyrån anser det uppenbart onödigt med hänsyn till den arbetssökandes situation. Därefter ordnas en intervju när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, i sex månader och efter det alltid med sex månaders mellanrum, om det inte med beaktande av arbetssökandens situation är uppenbart onödigt.

I samband med intervjun görs vid behov en sysselsättningsplan upp för den arbetssökande. Enligt gällande regler och praxis justeras planen i samband med de periodiska intervjuerna eller på den arbetssökandes begäran, såvida det inte är uppenbart onödigt. Tidpunkterna för de periodiska intervjuerna är alltså de samma som för uppgörandet och justeringen av sysselsättningsplanen. Planen kan också revideras mellan dessa utsatta tider, beroende på den arbetssökandes situation och på begäran av den arbetssökande.

Enligt uppgifter som inkom under sakkunnigutfrågningen visar internationell forskningslitteratur att tätare kontakter med arbetskraftsmyndighetens personal bidragit till att fler blivit sysselsatta såväl före som efter mötena. Effekten kan bero dels på den information och det stöd personalen ger, dels på att intervjun redan på förhand sporrar den arbetslöse att aktivera sig. Enligt uppgifter från de forskare utskottet hört kunde intervjuernas effekter undersökas tillförlitligt och till låg kostnad genom randomiserade studier. Utskottet ser gärna att regeringen tar fasta på detta.

Regeringen föreslår att 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) ändras så att en intervju ska ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader. Arbets- och näringsmyndigheten ska inte längre bedöma om en intervju behövs, utan den ska ordnas utan behovsprövning för alla arbetslösa arbetssökande. I samband med de periodiska intervjuerna justeras alltid även sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Syftet med ändringen är att förkorta arbetslöshetsperioderna och förebygga utdragen arbetslöshet. Revideringen syftar samtidigt till att lediga jobb besätts så snabbt som möjligt. Att ordna intervjuer med tätare mellanrum än i dag är enligt utskottet ett välkommet och betydelsefullt initiativ. Utskottet påpekar att intervjuerna är ett tämligen förmånligt sätt att gynna sysselsättningen, eftersom dessa möten, till skillnad från andra åtgärder, inte är förknippade med någon låsningseffekt. Tvärtom ökar sannolikheten för att den arbetssökande hittar sysselsättning.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

De personalnedsättningar som drabbat arbets- och näringsbyråerna har, i kombination med den samtidigt ökande arbetslösheten, lett till en situation där cirka 260 000 arbetslösa (enligt siffrorna för hösten 2016) har intervjuats bristfälligt (AjUU 8/2016 rd). Motsvarande brister gäller också sysselsättningsplanerna. År 2015 hade det utarbetats en sysselsättningsplan för ungefär 80—98 procent (beroende på region) av de arbetssökande innan de hade varit arbetslösa i tre månader. Enligt en utredning som gjorts på uppdrag av arbets- och näringsministeriet (Arbets- och näringsministeriets rapporter 18/2016) justeras sysselsättningsplanen sällan, och alltmer sällan ju längre tid arbetslösheten pågått.

I propositionen bedömer regeringen att lagändringen leder till att det med nuvarande struktur på arbetslöshetens längd ordnas uppskattningsvis 750 000 intervjuer mer än i nuläget om året. Utskottet ser allvarligt på arbets- och näringsmyndigheternas resursbrist och påpekar att reformen knappast kan genomföras effektivt utan tillräckliga resurser och utveckling av innehållet i intervjuerna. Regeringen föreslår i budgeten ett tilläggsanslag på 17 miljoner euro för att effektivisera arbetskraftsservicen. Med hänsyn till arbets- och näringsbyråernas nuvarande personalresurser ser utskottet tilläggsanslaget som helt nödvändigt. Utskottet framhåller vikten av personliga tjänster och av att intervjuernas kvalitet förbättras. Det räcker inte att kontaktintervallet förkortas. Den arbetssökande måste få individuell handledning för att hitta den väg till sysselsättning som bäst passar henne eller honom.

Kommunförbundet säger i sitt yttrande till utskottet att kommunerna i början av 2017, i samband med de regionala försöken inom arbetskrafts- och företagsservicen, är redo att i den utsträckning reformen kräver ge arbetskraftsmyndigheten handräckning och sköta de periodiska intervjuerna av målgruppen i varje regionalt försök. Intervjuerna kan skötas genom projekt och som ett led i den service som bygger på personliga möten. Kommunförbundet konstaterar vidare att en del kommunanställda inom den sektorsövergripande samservice som ska gynna sysselsättningen redan i dag kunde svara på behovet av intervjuer. Kommunernas, Folkpensionsanstaltens och arbets- och näringsbyrån sektorsövergripande samservice grundar sig sedan början av 2015 på bestämmelser i lag. Samservicen är personlig service där den arbetslöse och medarbetaren träffas. Serviceformen kräver nära samverkan mellan dem.

Utskottet ser det som viktigt att kommunernas kompetens inom området utnyttjas fullt ut och att de deltar i ordnandet av intervjuer. Kommunernas insats måste säkerställas också i syfte att undvika överlappande arbete i kommunerna och vid arbets- och näringsmyndigheterna. Samtidigt framhåller utskottet att också kommunerna har ansvar för sysselsättningen och menar att kommunernas möjligheter att sköta sin uppgift på ett ändamålsenligt sätt måste tryggas.

Finansiering av lönesubvention och startpeng

Regeringen föreslår att de statligt finansierade arbetslöshetsförmånerna, dvs. arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, ska kunna utnyttjas för finansiering av lönesubvention, startpeng och rörlighetsunderstöd. Ändringen i finansieringen gäller från ingången av 2017 till utgången av 2018. Den nuvarande modellen för finansiering av lönesubvention och startpeng behandlar inte de arbetssökande jämlikt och tillåter inte att sysselsättningsanslagen används flexibelt. Det är nämligen svårt att dimensionera sysselsättningsanslagen så att de kan utnyttjas jämnt över hela året. Det har på många orter lett till att sysselsätt-

Betänkande AjUB 13/2016 rd

ningspengarna har bundits upp redan i början av året. Nya tjänster har inte kunnat startas upp trots att de skulle haft en kraftigt positiv effekt på sysselsättningen. Utskottet välkomnar att regeringen nu föreslår att ett passivt stöd utnyttjas för aktiverande tjänster och menar att reformen ger större och flexiblare möjligheter att erbjuda tjänster som främjar sysselsättningen.

Vidare föreslås det att utnyttjandet av lönesubvention ska förbättras genom att den maximala subventionen är 30, 40 eller 50 procent, i stället för att som i dag ha en fast procentsats. I lägen där en arbets- och näringsbyrå inte har disponibla sysselsättningsanslag och en arbetsgivare är redo att anställa en arbetslös mot en subvention som motsvarar grunddagpenningen, är det angeläget att den maximala stödprocenten vid behov kan underskridas så att den arbetslöse kan hänvisas till det lönesubventionerade arbetet. Utskottet framhåller att lönesubvention också i fortsättningen huvudsakligen ska beviljas för 30, 40 eller 50 procent av lönekostnaderna. Utskottet inskräper att lönesubventionen ska tillämpas på samma grunder vid alla arbets- och näringsbyråer och att byråerna måste ges klara anvisningar om grunderna för beviljande av subvention.

Hur mycket lönesubventionen utnyttjas är också beroende av det tak för subventionen som fastställs i budgeten (1 400 euro/månad i budgetförslaget för 2017). Maximibeloppet syftar till att så många som möjligt ska kunna få ett lönesubventionerat jobb. Det föreslagna maximibeloppet har bedömts kunna leda till att lönesubventionerna i ökande utsträckning utnyttjas inom låglönebranscher. Utskottet ser det som ändamålsenligt och menar att det är viktigt att styra stödet så att särskilt stöder sysselsättningen av arbetslösa med bristande yrkeskompetens och vars möjligheter att få jobb på den öppna arbetsmarknaden kan förbättras genom erfarenheterna från ett lönesubventionerat arbete.

Utskottet noterar att de föreslagna ändringarna också gäller personer med en skada eller sjukdom som permanent minskar produktiviteten i de arbetsuppgifter som erbjuds. Ändringen får inte försämra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få arbetsuppgifter som motsvarar deras utbildning. Samtidigt vill utskottet påpeka att också allt fler högutbildade har blivit långtidsarbetslösa. Det är angeläget att också utbildade arbetslösa har möjlighet att få jobb med en lönennivå som motsvarar deras kompetens. Det måste beaktas när beslutet om tillämplig stödprocent fattas.

Syftet med ändringen är att lönesubventionen bättre än tidigare ska förhindra långtidsarbetslöshet. Regeringen föreslår därför att lönesubvention ska kunna beviljas för anställning av dem som varit arbetslösa mindre än tolv månader endast om arbetslösheten sannolikt kommer att fortgå längre än tolv månader, om lönesubventionen inte beviljas. Vid bedömningen av arbetslöshetens längd utnyttjar arbets- och näringsbyrån ett profileringsverktyg som ingår i kundinformationssystemet. Utskottet framhåller vikten av mänsklig bedömning och understryker att i man i synnerhet vid bedömningen av unga och invandrare måste utnyttja också annan information om den arbetslöses livssituation och framtidsutsikter.

Enligt förslaget ska 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret. Det betyder att den som har ett lönesubventionerat jobb måste arbeta i åtta månader för uppfylla arbetsvillkoret, medan villkoret normalt uppfylls efter sex månader.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Enligt utredning som erhållits under utskottets sakkunnigutfrågning bekräftar inte den internationella forskningslitteraturen att lönesubventionerat arbete nödvändigtvis leder till sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Lönesubventionerat arbete i privata företag har visat sig ge relativt goda resultat, medan subventionerade arbetsperioder utanför den privata sektorn enligt ett flertal studier visat sig vara ineffektiva. Det är oroväckande med tanke på att 40 procent av de lönesubventionerade arbetsperioderna utförs i kommunerna. Utskottet menar likväl att möjligheten till lönesubventionerat arbete är betydelsefull särskilt i tider av hög arbetslöshet, eftersom arbetet upprätthåller arbetsförmågan och kompetensen och hjälper individen att hantera sitt liv. Det bör noteras att en del också övergår från lönesubventionerat arbete till utbildning, vilket på lång sikt främjar sysselsättningen. Det är angeläget att utveckla indikatorer som underlättar bedömningen av de långsiktiga konsekvenserna av förslaget och av hur ändringarna påverkar den sociala välfärden.

Rekryteringsprövning

I propositionen föreslås det att användningsändamålet för arbetsprövning utvidgas så att arbetsprövning skulle kunna användas kortvarigt för att genom så kallad rekryteringsprövning bedöma en arbetssökandes lämplighet innan ett arbetsavtal ingås. Arbetsprövningen är frivillig för den arbetslöse och kan pågå i högst en månad. Arbets- och näringsbyrån styr ingen till rekryteringsprövning, utan det förutsätts att klienten tillsammans med den arbetsgivare som ordnar prövningen lägger fram ett förslag om saken.

Rekryteringsprövningen är avsedd för situationer där arbetsgivaren de facto kan erbjuda jobb. Det kan gälla såväl arbetstillfällen som förklarats lediga som så kallade dolda arbetstillfällen där arbetsgivaren kan anställa en arbetstagare när en lämplig person hittas. Arbetsgivaren bör redan vid avtalet om prövning sörja för att den i egenskap av arbetsgivare inte har något av arbetsavtalslagen följande hinder för anställning av en ny arbetstagare för de uppgifter som rekryteringsprövningen gäller.

Utskottet välkomnar den föreslagna prövningen och menar att det främjar sysselsättningen av arbetslösa med behövlig yrkeskompetens. För att förebygga missbruk måste arbets- och näringsbyrån i samband med avtal om rekryteringsprövning kontrollera att arbetsprövningen inte utnyttjas för att ersätta exempelvis sommaranställda eller att de som pröva inte annars utses för uppgifter som är kortvariga eller där arbetstagaren enkelt kan bytas ut.

Under den tid försöket med rekryteringsprövning pågår ska det bedömas om prövningen har främjat sysselsättningen av arbetslösa. Utskottet konstaterar att utredningen och den information som önskas av försöket bör fastställas redan innan försöket inleds.

Kostnadsersättning

Utgångspunkten för de föreslagna ändringarna i fråga om kostnadsersättning är att ersättning ska betalas endast för tiden för sysselsättningsfrämjande service som fastställts i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som en arbetssökande är skyldig att delta i för att arbetslöshetsförmånen i annat fall förloras. Det är en välägnad och motiverad policy, menar utskottet.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Kostnadsersättning ska inte längre betalas under tiden för frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt propositionsmotiven förkortar ändringen studietiden och bidrar till en tidigare övergång till arbetsmarknaden. Slopandet av kostnadsersättningen sänker förmånerna med cirka 200 euro i månaden. Det är enligt utskottet en stor förlust och kan försvåra eller helt förhindra att arbetslösa som får arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning börjar studera. De här studerandena utgör 60 procent av alla som inlett frivilliga studier. Utskottet ser det som angeläget att reformens effekter på de frivilliga studierna bevakas.

Utskottet framhåller att kostnadsersättningen inte fräntas arbetssökande som går frivillig integrationsutbildning på det sätt som avses i lagen om främjande av integration. De här arbetssökande har alltså fortsättningsvis rätt till kostnadsersättning. Det baserar sig på att det i en proposition om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vissa andra lagar (RP 210/2016 rd), som behandlas samtidigt riksdagen, föreslås att frivillig integrationsutbildning ska betraktas som sysselsättningsfrämjande service. Att neka till sådan service leder till förlust av arbetslöshetsförmåner för viss tid eller tills vidare.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i ett flertal sammanhang (bl.a. AjUB 7/2012 rd) påpekat att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning ska ha rätt att få kostnadsersättning för den tid de deltar i arbetsprövning på samma grunder som andra arbetslösa arbetssökande. De gällande bestämmelserna har bland annat lett till att unga har sökt sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i stället för till arbetsprövning därför att det förra ger rätt till kostnadsersättning. Det kan inte anses ändamålsenligt med tanke på de ungas möjligheter till sysselsättning. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen nu föreslår att den ifrågavarande bestämmelsen i 9 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice stryks.

Kortvarigt arbete som företagare

I propositionen föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att en person som är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete ska ha rätt till arbetslöshetsförmån, om de övriga villkoren uppfylls och om sysselsättningen i företagsverksamhet eller i eget arbete varar högst två veckor. Syftet med ändringen är att sporra arbetslösa till att ta emot arbete som ska utföras i uppdragsförhållande utöver arbete som utförs i arbets- eller tjänsteförhållande.

Den föreslagna ändringen betyder i praktiken att arbets- och näringsbyrån inte längre ska utreda huruvida kortvariga arbetsperioder som företagare utgör företagsverksamhet på heltid eller på deltid. Den som betalar förmånen ska enligt propositionens detaljmotiv likväl utreda hur långvarig företagsverksamheten eller sysselsättningen i eget arbete är. Längden ska fastställas på basis av den arbetssökandes meddelande eller på basis av någon annan utredning som finns att tillgå. Utskottet noterar att bedömningen av uppdragets längd inte är helt entydig i de fall där företagaren inte har ett egentligt uppdragsavtal.

Ändringen är behövlig och välkommen och utskottet menar att den förtydligar och förbättrar utkomstskyddet för självanställda. Den nu aktuella ändringen räcker likväl inte till, utan utskottet anser det viktigt att den sociala tryggheten och arbetslöshetsskyddet fortsatt utvecklas i fråga om personer som arbetar i olika uppdragsförhållanden.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Regional rörlighet

Regeringen föreslår att ersättningarna för rese- och flyttningskostnader ersätts med ett rörlighetsunderstöd. Understödet beviljas den som har rätt till arbetslöshetsförmån och tar emot arbete i ett anställningsförhållande för minst två månader. Den ordinarie arbetstiden ska vara i genomsnitt minst 18 timmar per vecka. Var arbetsplatsen finns har ingen betydelse, men arbetsresan ska för heltidsarbete i medeltal vara över tre timmar totalt per dag och för deltidsarbete i medeltal över två timmar totalt per dag. Rörlighetsunderstödet belopp motsvarar till storleken grunddagpenningens belopp utan förhöjningsdelar och det kan betalas för högst 60 dagar efter att anställningsförhållandet har börjat. Syftet med understödet är att sporra till att ta emot arbete på ett längre avstånd än vad som krävs för att få arbetslöshetsförmåner.

Reformen är välkommen och ändamålsenlig. Utskottet noterar dock att den föreslagna arbetstiden på 18 timmar inte lämpar sig för alla yrken. Exempelvis i undervisningsarbete görs indelningen i heltid och deltid utifrån anställningsförhållandets art, inte enligt det utförda antalet timmar. Det är angeläget att bestämmelsen om rörlighetsunderstöd vid senare tillfälle förtydligas så att understödet kan beviljas också på andra grunder än antalet utförda arbetstimmar.

Permanent avvikelse från skyldigheten att erbjuda arbete

I propositionen föreslås det att den temporära ändringen av 13 kap. 6 § i arbetsavtalslagen (1367/2014) blir permanent. Utskottet anser detta motiverat. I bestämmelsen ges kommuner, föreningar och stiftelser möjlighet att på vissa villkor avvika från de i hög grad tvingande bestämmelserna om arbetsgivares skyldighet att erbjuda vissa anställda och tidigare anställda arbete.

DETALJMOTIVERING

2. Lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

5 kap. Föresättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 a §. Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i arbetsvillkoret Regeringen föreslår att det fogas en ny 4 a § till 5 kap. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om hur lönesubventionerat arbete tillgodoräknas i arbetsvillkoret och i 2 mom. föreskrivs det på samma sätt som i gällande 4 § 1 mom. om hur arbetet inräknas i arbetsvillkoret för en person över 60 år i de fall där hen deltar i sådan sysselsättningsfrämjande service som arbets- och näringsbyrån ordnar med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

I samma kapitel gäller 3 och 4 § löntagares arbetsvillkor, vilket framgår av paragrafernas rubriker. För tydlighetens skull föreslår utskottet att ordet "löntagares" också fogas till rubriken för den föreslagna nya 4 a §.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

3. Lag om ändring av 13 kap. 6 § och temporär ändring av 1 kap. 4 § i arbetsavtalslagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

4 §. Prövotid. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av arbetsavtalslagen, lagen om sjöarbetsavtal och lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice (RP 105/2016 rd) föreslås det att 1 kap. 4 § i arbetsavtalslagen ska ändras. I sitt betänkande av den 17 november 2016 föreslog arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att paragrafen ändras enligt propositionen (AjUB 10/2016 rd). Därför föreslår utskottet att det nu aktuella förslaget om 1 kap. 4 § samordnas med den ändringen och att det också beaktas i lagens ingress.

13 kap. Särskilda bestämmelser

6 §. Bestämmelsernas tvingande natur. Utskottet föreslår att paragrafhänvisningen i 3 mom. förtydligas.

Åtgärdsmotionerna

AM 13/2015 rd. I åtgärdsmotionen föreslås en tidsbegränsad och graderad sänkning av arbetsgivarens bikostnader vid anställning av en arbetslös arbetssökande under 25 år eller en arbetslös nyutexaminerad under 30 år om arbetslösheten varat i mer än 200 dagar. Utskottet anser att åtgärdsmotionen handlar om en slags tidsbestämd lönesubvention. I propositionen föreslås ett flertal ändringar i bestämmelserna om lönesubvention, så utskottet föreslår att åtgärdsmotionen förkastas.

AM 19/2015 rd och AM 48/2016 rd. I åtgärdsmotionen föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla ungdomsgarantin och den uppsökande ungdomsverksamheten till att nå alla ungdomar. Vidare föreslås att regeringen utreder en modell för lärlingsavtal samt minijobs. Enligt utredning till utskottet finns det redan uppsökande ungdomsverksamhet i 97 procent av kommunerna. Enligt uppgift är dessutom lagstiftningen om yrkesutbildning just nu föremål för revidering. I samband därmed utreds också utvecklingen av modellen med läroavtalsutbildning. Utskottet föreslår därför att åtgärdsmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 209/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 i proposition RP 209/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar åtgärdsmotionerna AM 13/2015 rd, AM 19/2015 rd och AM 48/2016 rd.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) 9 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och 10 kap. 2 §,

ändras 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten, 2 kap. 4 § 2 mom. och 6 § 3 mom., 4 kap. 7 och 10 §, 5 kap. 7 §, 6 kap. 3, 4 samt 5 §, 7 kap. 2—5, 7—9 och 15 §, 8 kap. 1—4 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 3 §, 12 kap. 6 §, 13 kap. 5 § och 14 kap. 1 § samt temporärt 4 kap. 5 §, 9 kap. 1 § 1 mom. 6 punkten och 10 kap. 1 § 1 mom.,

av dem 4 kap. 7 § sådan den lyder i lagarna 390/2014 och 1366/2014, 6 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1050/2013, 7 kap. 2—5, 7—9 och 15 § sådana de lyder i lag 1366/2014, 8 kap. 4 § och 12 kap. 6 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1366/2014 och 14 kap. 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 10/2014, 1133/2014 och 1366/2014, samt

fogas till 1 kap. en ny 3 a §, temporärt till 4 kap. en ny 12 § samt temporärt till 12 kap. en ny 9 §, i stället för den 9 § som upphävts genom lag 1366/2014, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) arbetslös en person som inte står i ett anställningsförhållande eller som inte på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller i eget arbete mer än två veckor utan avbrott eller inte är studerande på heltid enligt det kapitlet; som arbetslös betraktas även den som står i ett anställningsförhållande och som är permitterad på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka är under fyra timmar,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

3 a §

Tillämpning av den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd

Om den som ansöker om statligt stöd bedriver näringsverksamhet och stöd beviljas enligt denna lag i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, tillämpas på stödet utöver förutsättningarna enligt denna lag de allmänna förutsättningarna enligt kapitel I i den förordningen samt de specifika förutsättningarna för stödformen i fråga.

Stöd varken beviljas eller betalas, om

1) den som ansöker om stöd och bedriver näringsverksamhet är ett företag i svårigheter enligt artikel 2.18 i den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd, eller

2) den som ansöker om stöd och bedriver näringsverksamhet är föremål för ett betalningskrav enligt artikel 1.4 a i den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd till följd av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

2 kap.

Arbetssökande

4 §

Ordnande av intervju med arbetssökande

Arbets- och näringsmyndigheten ska ge arbetssökanden möjlighet till senare regelbundet återkommande intervjuer enligt arbetssökandens servicebehov. En intervju med en arbetslös arbetssökande ska dock alltid ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader, och därefter alltid när arbetssökanden varit arbetslös i tre månader utan avbrott.

6 §

Utarbetande och revidering av sysselsättningsplan

Sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen ska revideras i samband med intervjun med den arbetssökande eller på begäran av den arbetssökande.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

4 kap.

Information och rådgivning, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och provning

5 §

Prövning

Arbets- och näringsbyrån kan anvisa enskilda kunder

- 1) utbildningsprovning vid en läroanstalt eller arbetsprovning på en arbetsplats för klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären,
- 2) arbetsprovning på en arbetsplats för att stödja kundens möjligheter att på nytt komma in på arbetsmarknaden,
- 3) på gemensam begäran av kunden och arbetsgivaren arbetsprovning på en arbetsplats för en bedömning av lämpligheten (*rekryteringsprovning*).

Arbetsprovning kan ordnas av företag, enskilda näringsidkare, kommuner, samkommuner, andra sammanslutningar, stiftelser eller statliga ämbetsverk eller inrättningar.

7 §

Begränsningar i fråga om arbetsprovning

Enskilda kunder anvisas inte arbetsprovning, om

- 1) arbetsprovningen ger den som ordnar arbetsprovningen sådana fördelar som snedvrider konkurrensen mellan företag eller enskilda näringsidkare,
- 2) det är fråga om sådana uppgifter för vilka den som ordnar arbetsprovningen kräver ett intyg över narkotikatest enligt 6 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) och den enskilda kunden inte vill uppvisa ett sådant intyg,
- 3) det är fråga om uppgifter enligt lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) och den enskilda kunden inte vill ta emot sådana uppgifter,
- 4) arbetsprovningen börjar inom två veckor efter det att en arbetsprovning som pågått i sex månader utan avbrott avslutats och den enskilda kunden inte begär något annat.

Arbetsgivare till vilken en enskild kund står i anställningsförhållande när ett avtal enligt 9 § ingås kan inte vara anordnare av arbetsprovning.

10 §

Avbrytande av träning och provning

Om en enskild kund utan tillstånd har varit frånvarande fem tränings- eller provningsdagar utan avbrott eller om han eller hon annars har varit frånvarande så mycket att målen för träningen eller provningen inte nås, fattar arbets- och näringsbyrån utifrån frånvaron beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen eller om hävande av avtalet om arbetsprovning. Arbets- och näringsbyrån kan också av andra vägande skäl fatta beslut om avbrytande av träningen eller utbildningsprovningen.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Serviceproducenten eller den som ordnar arbetsprövningen är skyldig att anmäla sådan frånvaro som avses 1 mom. till arbets- och näringsbyrån.

Arbets- och näringsbyrån och den som ordnar arbetsprövningen har rätt att häva avtalet om arbetsprövning av annat skäl än det som avses i 1 mom. genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Hävandet av avtalet får dock inte basera sig på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på någon annan ogrundad orsak.

12 §

Undantag i fråga om rekryteringsprövning

Trots vad som i 6 § 1 mom. föreskrivs om maximitiden för arbetsprövning får rekryteringsprövning pågå högst en månad hos samma anordnare av rekryteringsprövning. Rekryteringsprövningen räknas in i den maximitid för arbetsprövning som avses i 6 § 1 mom.

På rekryteringsprövning tillämpas inte vad som

- 1) i 9 § 1 mom. 3 punkten föreskrivs om arbetsprövningens minimitid per dag,
- 2) i 9 § 1 mom. 7 punkten föreskrivs om information om en frånvaro till den som betalar arbetslöshetsförmånen,
- 3) i 10 § föreskrivs om hävande av avtalet om arbetsprövning och om anmälan om frånvaro till arbets- och näringsbyrån.

Arbets- och näringsbyrån och den som ordnar rekryteringsprövning har rätt att häva ett avtal om rekryteringsprövning genom att meddela detta skriftligt till de andra parterna. Hävande av avtal får dock inte basera sig på en diskrimineringsgrund som förbjuds i lag eller på något annat osakligt skäl.

5 kap.

Arbetskraftsutbildning

7 §

Gemensam anskaffning av utbildning

Arbetskraftsutbildning kan genomföras tillsammans med arbetsgivaren, en uppdragsgivare till den som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheterna så, att denna deltar i finansieringen av utbildningen (*gemensam anskaffning av utbildning*) när utbildningen ordnas

- 1) för en viss arbetsgivares blivande arbetstagare eller redan anställda eller hyrda arbetstagare, eller
- 2) för dem som ämnar bli företagare och som skulle ha ett fåtal uppdragsgivare eller som har för avsikt att bedriva företagsverksamhet genom att skaffa sig företagarrättigheter från ett annat företag.

Om en företagare som avses i 1 kap 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa deltar i utbildning enligt 1 mom., utgör den andel av företagarens utbildning som staten finansierar de minimistöd.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Om utbildningen genomförs tillsammans med en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet så att personer som arbetar med uppgifter hos arbetsgivaren deltar i utbildningen och målet för utbildningen är att arbetstagarna ska fortsätta i uppgifter hos arbetsgivaren efter utbildningen, utgör den andel av utbildningen som staten finansierar stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd.

6 kap.

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

3 §

Förutsättningar för studierna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och

1) om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskolelagen eller universitetslagen och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller lägre eller högre högskoleexamen vid ett universitet eller en yrkeshögskola eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, förvärvar tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet och yrkeshögskola,

2) som är annan yrkesinriktad utbildning som anordnas i Finland eller som anordnas utomlands av en utbildningsproducent som är verksam i Finland,

3) om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller gymnasielagen (629/1998), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling, eller

4) om vilka det föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen ökar yrkesfärdigheterna och behörigheten och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas.

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som arbetssökanden bedrivit tidigare endast om studierna bevisligen har avbrutits minst ett år tidigare. Begränsningen gäller inte studier som inletts under ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som bedrivits som arbetskraftsutbildning.

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas, när övriga förutsättningar uppfylls, också på studier på Åland som motsvarar sådana studier som avses i 1 mom. 1, 2 och 4 punkten.

4 §

Överenskommelse om studier i en sysselsättningsplan

Innan studier för vilka det ges stöd inleds ska en överenskommelse om studierna tas in i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier för vilka det ges stöd, om det finns vägande skäl, arbetssökanden har inlett studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

5 §

Stödtid

Stöd för en studiehelhet kan under de förutsättningar som föreskrivs i detta kapitel ges för högst 24 månader.

Med avvikelse från 1 mom. kan stöd för en studiehelhet ges för högst 48 månader, om målet med studierna är att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs.

Den arbetssökande kan meddela arbets- och näringsbyrån att han eller hon avbryter de studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Meddelandet ska lämnas utan dröjsmål efter det att studierna avbrutits. Tiden för avbrottet räknas inte in i den maximitid som anges i 1 mom., om det finns en giltig orsak till avbrottet. Läroanstaltens ferieperiod betraktas inte som en giltig orsak.

Om den arbetssökandes studierätt har dragits in och senare återställs, anses studierna ha varit avbrutna under den tid den arbetssökande inte har haft studierätt.

7 kap.

Lönesubvention

2 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av lönesubvention

För att lönesubvention ska beviljas krävs det att

1) arbets- och näringsbyrån bedömer att den arbetslösa arbetssökandes arbetslöshet beror på brister i yrkeskompetensen och att lönesubventionerat arbete kan förbättra hans eller hennes yrkeskompetens och sysselsättningsmöjligheter på den öppna arbetsmarknaden,

2) den som anställs med subventionen har fyllt 60 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen, eller

3) arbets- och näringsbyrån bedömer att den som anställs med subventionen har en skada eller sjukdom som väsentligt och permanent eller varaktigt minskar hans eller hennes produktivitet i de arbetsuppgifter som erbjuds.

Om den som anställs med subventionen har varit arbetslös kortare tid än 12 månader utan avbrott omedelbart före beviljandet av lönesubventionen, krävs det för att lönesubvention ska beviljas med stöd av 1 mom. 1 punkten dessutom att han eller hon sannolikt kommer att vara arbetslös längre än 12 månader, om lönesubvention inte beviljas.

När arbets- och näringsbyrån beviljar lönesubvention kan den ställa behövliga villkor för att få subventionen med avseende på den som anställs med subventionen och syftet med subventionen.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

3 §

Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention

Lönesubvention kan beviljas kommuner, samkommuner, sammanslutningar och andra arbetsgivare, dock inte statliga ämbetsverk eller inrättningar.

Lönesubvention beviljas inte, om

1) en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp arbetstagare vars uppsägningstid har löpt ut under de 12 månader som föregår ansökan om lönesubvention,

2) subventionen snedvrider konkurrensen mellan andra aktörer som erbjuder samma produkter eller tjänster,

3) arbetsgivaren på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala lön eller sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter, om inte arbets- och näringsbyrån av särskilda skäl som har samband med den som anställs med lönesubventionen anser det vara ändamålsenligt att bevilja subventionen.

Lönesubvention kan dock beviljas trots 2 mom. 1 punkten, om arbetsgivaren före ansökan om lönesubvention har återanställt den arbetstagare som sagts upp av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker.

4 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention

Lönesubvention kan beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön minst enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga. Lönesubvention kan dock inte beviljas, om lönen enbart ska bestämmas utifrån arbetsresultatet.

Lönesubvention beviljas inte om det anställningsförhållande som subventionen är avsett för har börjat innan beslut om beviljande av subvention har fattats.

Lönesubvention kan beviljas trots att anställningsförhållandet har börjat, om det är fråga om beviljande av en ny period med lönesubvention och den nya perioden börjar omedelbart efter det att den föregående subventionsperioden löpt ut. Ansökan om fortsatt subvention ska lämnas in till arbets- och näringsbyrån innan den föregående subventionsperioden har löpt ut.

Lönesubvention kan beviljas trots att anställningsförhållandet har börjat, också när det är fråga om att den som anställts med subventionen överförs till anställning hos en annan arbetsgivare till följd av överlåtelse av rörelse, fusion eller delning av en sammanslutning eller sammanslagning av sammanslutningar. Förvärvaren av rörelse eller den mottagande sammanslutningen ska lämna in ansökan om lönesubvention till arbets- och näringsbyrån inom en månad efter det att den som anställts med subventionen har övergått till anställning hos förvärvaren av rörelse eller hos den mottagande sammanslutningen.

Lönesubvention beviljas inte för anställning av vikarier som avses i 9 § i lagen om alterneringsledighet (1305/2002).

Betänkande AjUB 13/2016 rd

5 §

Överföring av den som anställts med subventionen

Om den som får lönesubvention överför den som anställts med subventionen till uppgifter hos någon annan arbetsgivare (*användarföretag*), ska ett meddelande om överföringen lämnas in till arbets- och näringsbyrån före överföringen. En förutsättning för överföring är att användarföretaget inte har verkat på det sätt som avses i 3 § 2 mom. 1 och 3 punkten. Om ett användarföretag som bedriver näringsverksamhet av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp en arbetstagare vars uppsägningstid har löpt ut under de 12 månader som föregår överföringen, är överföringen dock möjlig, om användarföretaget har återanställt den uppsagda arbetstagaren i anställningsförhållande före överföringen. Till meddelandet ska den som får lönesubvention foga en försäkran av användarföretaget om att förutsättningen uppfylls.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om förutsättningar för överföring av den som anställts med subvention.

7 §

Lönekostnader som täcks med lönesubvention

Med lönekostnader som täcks med lönesubvention avses lön som betalas till en arbetstagare före innehållning av den försäkrades lagstadgade avgifter och skatter och dessutom den lagstadgade sjukförsäkringsavgift och arbetspensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremie och den obligatoriska grupplivförsäkringspremie som den som anställts med subventionen orsakar arbetsgivaren.

Till lönekostnaderna räknas inte

1) semesterersättning eller motsvarande ersättning som betalas till den som anställts med subventionen,

2) lönen för den tid arbetsgivaren med stöd av 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) har rätt att få dagpenningförmåner eller med stöd av 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) har rätt att få ersättning för lönekostnaderna för den som anställts med subventionen,

3) den del av lönen som bestäms utifrån resultatet av det arbete som den som anställts med subventionen utför,

4) skattefria ersättningar.

8 §

Lönesubventionens belopp och maximitid

Av de i 7 § avsedda lönekostnader som den som anställs med subventionen föranleder för arbetsgivaren utgör lönesubventionens belopp

1) högst 30 procent under högst 6 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös kortare tid än 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

2) högst 40 procent under högst 12 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös i minst 12 månader under de senaste 14 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,

3) högst 50 procent under högst 12 månader, om den som anställs med subventionen har varit arbetslös i minst 24 månader under de senaste 28 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen; om lönesubventionen beviljas i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd till en arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet krävs det dessutom att den som anställs med subventionen inte har haft ett anställningsförhållande som gällt tills vidare under de senaste 24 månaderna omedelbart före beviljandet av lönesubventionen,

4) högst 50 procent under hela anställningsförhållandet, dock högst 24 månader i sänder, om den som anställs med subventionen har en skada eller sjukdom som väsentligt och permanent eller varaktigt minskar produktiviteten i de arbetsuppgifter som erbjuds.

Lönesubventionens belopp är högst det maximibelopp som anges i statsbudgeten.

Om lönesubventionen beviljas i fler än en period, bestäms lönesubventionens belopp och maximitid enligt tidpunkten för beviljande av den första subventionsperioden tills maximitiden för lönesubvention börjar räknas om från början.

9 §

Lönesubventionens belopp och maximitid i vissa fall

I fråga om en förening, en stiftelse eller ett registrerat religionssamfund som anställer en i 8 § 1 mom. 3 punkten avsedd arbetslös arbetssökande i uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet, är lönesubventionens belopp under högst 12 månader 100 procent av de lönekostnader för den som anställts med subventionen som motsvarar högst 65 procents arbetstid av den ordinarie maximiarbetstiden i branschen, dock högst det maximibelopp som anges i statsbudgeten.

En kommun har rätt att som lönesubvention få 50 procent av lönekostnaderna för den som anställts med subventionen, när kommunen sysselsätter en arbetslös arbetssökande på grundval av sysselsättningsskyldigheten enligt 11 kap. 1 § 3 mom.

Oberoende av det som i 8 § 1 mom. föreskrivs om maximitiden för lönesubvention, kan lönesubvention beviljas

1) för högst 24 månader i sänder, om den som anställs med subventionen har fyllt 60 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader omedelbart före beviljande av lönesubventionen,

2) för högst 24 månader i sänder, om en kommun, samkommun, förening eller stiftelse med hjälp av subventionen anställer en person i uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet för att planera och ordna arbetstillfällen och utbildningsplatser och annan sysselsättningsfrämjande service för arbetslösa,

3) för läroavtalsutbildning för hela utbildningstiden.

I situationer som avses i 3 mom. är lönesubventionens belopp för tiden efter de första 12 månaderna högst 30 procent av de lönekostnader som den som anställs med subventionen föranleder för arbetsgivaren. Om den som anställs med subvention och avses i 3 mom. 1 punkten efter perioden med lönesubvention uppfyller de förutsättningar gällande arbetslöshetens längd som anges i 8 § 1 mom. 2 eller 3 punkten, är lönesubventionens belopp med avvikelse från det som föreskrivs ovan det belopp som anges i de punkterna.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

15 §

Anslag som anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar

Arbets- och näringsbyrån kan anvisa statliga ämbetsverk eller inrättningar anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa arbetssökande anställs. På användningen av anslagen tillämpas vad som i 1 och 2 §, 3 § 2 mom. 2 och 3 punkten, 4, 5, 7, 11 och 12 §, 13 § 1 mom. och 14 § föreskrivs om lönesubvention. Dessutom tillämpas på användningen av anslagen vad som i 8 § och 9 § 3 mom. föreskrivs om maximitiden för lönesubvention. Av anslagen kan lönekostnaderna för en arbetstagare betalas i sin helhet, dock högst det maximibelopp som anges i statsbudgeten.

8 kap.

Service för inledning och utveckling av företagsverksamhet

1 §

Startpeng

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja enskilda kunder som inleder i 2 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd företagsverksamhet på heltid startpeng för att trygga försörjningen. Startpeng beviljas för högst 12 månader.

Startpeng beviljas i form av de minimis-stöd.

2 §

Förutsättningar för beviljande av startpeng

Förutsättningar för att startpeng ska beviljas är att

- 1) den enskilda kunden har eller skaffar sig tillräckliga färdigheter för att klara av den planerade företagsverksamheten, och
- 2) den planerade företagsverksamheten bedöms ha förutsättningar att bli en kontinuerligt lönsam verksamhet.

Arbets- och näringsbyrån kan när startpeng beviljas ställa behövliga villkor för erhållande av startpeng.

3 §

Hinder för beviljande och betalning av startpeng

Startpeng beviljas inte, om

- 1) den planerade företagsverksamheten bedöms ge den enskilda kunden en rimlig försörjning i det skede när företagsverksamheten på heltid startas och etableras,
- 2) startpengen bedöms snedvrider konkurrensen mer än i ringa mån mellan dem som erbjuder samma produkter eller tjänster,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

3) den enskilda kund som ansöker om startpeng har inlett företagsverksamhet på heltid innan beslut om beviljande av stöd har fattats.

4) den enskilda kund som ansöker om startpeng eller företaget i fråga på ett väsentligt sätt har försummat sin skyldighet att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller den enskilda kunden eller företaget har väsentliga privaträttsliga betalningsstörningar, om inte arbets- och näringsbyrån av särskilda skäl anser det ändamålsenligt att bevilja stöd.

Bestämmelsen i 1 mom. 3 punkten tillämpas inte, om det är fråga om beviljande av en fortsatt period med startpeng som ingår i den maximitid som avses i 1 §.

Startpeng betalas inte, om den enskilda kunden för samma tid får

1) lön eller ersättning för arbete som inte har samband med hans eller hennes företagsverksamhet, varvid också semesterlön, lön för uppsägningstid och sådan i 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd ekonomisk förmån som ska anses trygga en rimlig försörjning ska anses vara lön,

2) offentligt stöd för sina egna lönekostnader,

3) arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, sociala förmåner enligt 3 kap. 3 § 1 mom. eller 4 § 2 mom. i den lagen eller studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994),

4) annan än i 3 punkten avsedd förmån som ska anses trygga en rimlig försörjning; som förmån beaktas dock inte prioriterade inkomster enligt 4 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

4 §

Startpengens belopp och ersättningsdagar

Startpengens belopp per dag och person är lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utan grunddagpenningens förhöjningsdel.

Startpeng betalas för högst fem dagar per kalendervecka. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om de ersättningsdagar som berättigar till startpengen.

9 kap.

Kostnadsersättning

1 §

Rätt till kostnadsersättning

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån har rätt att få kostnadsersättning för resekostnader och andra kostnader under den tid arbetssökanden deltar i

6) prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

4 §

Begränsningar som gäller kostnadsersättning samt när kostnadsersättningen upphör

Kostnadsersättning betalas inte för ferieperioder under arbetskraftsutbildning och frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration. Ersättning betalas dock för den tid under vilken en arbetssökande som får arbetslöshetsförmån under en ferieperiod deltar i inlärn timer i arbetet eller praktik som hör till utbildningen.

Utbetalningen av kostnadsersättning upphör räknat från den dag då den arbetssökande har avbrutit servicen. Utbetalningen av kostnadsersättning upphör också om man har beslutat att avbryta servicen.

10 kap.

Förmåner enligt prövning som anknyter till service och sakkunnigbedömningar

1 §

Ersättning för rese- och logikostnader

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja ersättning för rese- och logikostnader till en arbetslös arbetssökande som söker arbete och till en arbetslös enskild kund som söker sig till arbetskraftsutbildning, träning eller prövning som avses i 4 kap. 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller deltar i en sakkunnigbedömning som avses i 4 kap. 2 §.

— — — — —

3 §

Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja arbetsgivare stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, om en person som ska anställas eller som är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter anskaffning av arbetsredskap eller ändringar på arbetsplatsen, och de kostnader som arbetsgivaren orsakas av anskaffningarna eller ändringarna ska anses betydande med beaktande av arbetsgivarens ekonomiska situation. Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen kan också beviljas som ersättning för den hjälp en annan arbetstagare ger. Arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet beviljas stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om kostnader som kan ersättas med stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, stödets maximibelopp och maximitid samt förfarandet när stödet beviljas.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

12 kap.

Genomförande av offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och tillhörande samarbete

6 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, dem som producerar offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och dem som anordnar arbetsprövning som anges i 4 kap. 5 § få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga Arbetskrafts- och företagsservicen.

De som producerar offentlig Arbetskrafts- och företagsservice har oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att ordna servicen.

Arbetsgivaren har för att fullgöra skyldigheten enligt de lagar som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden att återanställa uppsagda arbetstagare och tjänsteinnehavare, oberoende av sekretessbestämmelserna och av andra begränsningar av rätten att få uppgifter, rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsmyndigheterna få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Arbetsgivaren har dessutom, för att uppfylla den förutsättning för beviljande av lönesubvention som anges i 7 kap. 3 § 3 mom., rätt få information om huruvida en person som arbetsgivaren namngett och vars anställningsförhållande upphört under de 12 månader som föregått ansökan om lönesubvention är arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. kan även lämnas ut i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

9 §

Finansieringen av stöd och ersättningar

Lönesubvention enligt 7 kap. 1 § och anslag som enligt 7 kap. 15 § anvisas statliga ämbetsverk och inrättningar finansieras med anslag för arbetslöshetsförmåner högst till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen. Den andel som finansieras med anslag för arbetslöshetsförmåner uppgår dock till högst ett belopp som motsvarar grunddagpenningen för de utbetalningsdagar för arbetslöshetsförmån som ingår i en period som motsvarar subventionsperioden. Den andel som överstiger det belopp som motsvarar grunddagpenningen finansieras med sysselsättningsanslag.

Med grunddagpenningens belopp avses grunddagpenningens belopp enligt 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utan förhöjningsdel.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Det som föreskrivs om finansieringen av lönesubvention i 1 mom. tillämpas dock inte på sådan lönesubvention som arbets- och näringsbyrån beviljar och som medfinansieras genom Europeiska socialfonden.

Startpeng som avses i 8 kap. 1 § och som beviljats arbetslösa arbetssökande finansieras med anslag för arbetslöshetsförmåner under hela stödperioden. Startpeng som beviljats andra än arbetslösa arbetssökande finansieras med sysselsättningsanslag.

13 kap.

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

5 §

Beviljande av användarrättigheter och utlämnande av sekretessbelagda personuppgifter i vissa fall

En tjänsteman vid arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter eller arbets- och näringsministeriet som beviljats rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i systemet, om det är nödvändigt för att ordna kundbetjäningen, utreda eller avgöra ett anhängigt ärende eller utföra tillsyns-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter.

Arbets- och näringsministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja någon ut- anför arbets- och näringsförvaltningen rätt att använda arbets- och näringsbyråns kundinfor- mationssystem, om denne på uppdrag av ministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen utför en separat utvärdering, granskning eller utredning eller utför en särskilt specificerad serviceuppgift. Närings-, trafik- och miljöcentralen är skyldig att till arbets- och näringsministeriet anmäla de an- vändarrättigheter som den beviljat en utomstående.

Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljande av tillstånd enligt 28 § i lagen om offent- lighet i myndigheternas verksamhet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter ur arbets- och nä- ringsbyråns kundinformationssystem för statistikföring, vetenskaplig forskning eller myndighe- ters planerings- eller utredningsarbete.

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får omprövning av beslut som arbets- och närings- byrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralen

Betänkande AjUB 13/2016 rd

och närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter fattat enligt denna lag begäras enligt vad som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut på en omprövningsbegäran får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Omprövning av beslut får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras om

1) beslutet om antagning till arbetskraftsutbildning grundar sig på villkoren i 5 kap. 3 § 1 mom.; i ett antagningsbeslut som bygger på personens lämplighet får dock omprövning begäras eller besvär anföras om det gäller någon annan utbildning än den som avses i 5 kap. 7 §,

2) lönesubvention har förvägrats med stöd av att förutsättningarna enligt 7 kap. 2 § 1 eller 2 mom. inte uppfylls; omprövning av ett beslut om lönesubvention får inte begäras och besvär får inte heller anföras över beslutet till den del beslutet gäller lönesubventionens belopp eller varaktighet,

3) ersättning för rese- och logikostnader med stöd av att förutsättningen enligt 10 kap. 1 § 2 mom. inte uppfylls har förvägrats genom beslutet,

4) beslutet gäller ett avgörande att inte erbjuda tjänster för att utveckla företagsverksamhet, eller

5) beslutet gäller förvägran av stöd, förmån eller ersättning av anslagsrelaterade orsaker.

Omprövning får inte begäras och besvär får inte anföras när det gäller arbets- och näringsbyråns avgörande att inte erbjuda kunden sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning eller prövning eller att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier eller att inte godkänna ett meddelande om avbrytande av studier som stöds.

1. Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 4 kap. 5 och 12 §, 9 kap. 1 § 1 mom. 6 punkt, 10 kap. 1 § 1 mom. samt 12 kap. 9 § gäller till och med den 31 december 2018.

2. För arbetssökande som är arbetslösa arbetssökande den 31 december 2016 och som varit arbetslösa i minst tre månader utan avbrott när denna lag trädde i kraft ska en intervju som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. ordnas senast den 31 mars 2017.

3. Om arbetsprövning eller arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån har inletts innan denna lag trädde i kraft, tillämpas på personens rätt att få kostnadsersättning de bestämmelser i 9 kap. 1 och 4 § som gällde vid ikraftträdandet.

4. På beslut om lönesubvention som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagens 7 kap. 4 § 4 mom. tillämpas dock också på beslut om lönesubvention som fattats före ikraftträdandet av denna lag.

5. På beslut om startpeng som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6. Om anställningsförhållandet har börjat före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas på ersättning för flyttkostnader de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7. Lagens 12 kap. 9 § tillämpas inte på sådan lönesubvention och startpeng som betalas 2017 och som hänför sig till tiden före lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 7 kap. 3 §, 4 § 4 mom. och 12 § 2 mom., sådana de lyder, 7 kap. 3 § i lagarna 1188/2009, 918/2012 och 1368/2014, 4 § 4 mom. i lag 1188/2009 och 12 § 2 mom. i lag 313/2010,

ändras 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 2 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom., 3 kap. 4 § 1 mom., 4 kap. 7 § 1 mom., 5 kap. 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 10 § 2 mom. samt 13 § 3 och 4 mom., 6 kap. 4 § 3 mom., 7 kap. 6 § 2 mom. och 10 § 2 mom., rubriken för 8 kap., 11 kap. 1 § 1 mom., 4 och 12 § samt 15 § 1 mom., 13 kap. 6 § 2 mom. och 14 kap. 3 a § 2 mom. och 3 d § 1 mom.,

av dem 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 5 kap. 3 § 3 mom. och 10 § 2 mom. samt 14 kap. 3 d § 1 mom. sådana de lyder i lag 918/2012, 2 kap. 1 § 2 mom. och 11 kap. 4 § sådana de lyder i lag 1374/2014, 2 kap. 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1001/2012, 3 kap. 4 § 1 mom., 7 kap. 6 § 2 mom. och 11 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1188/2009, 4 kap. 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 89/2016, 5 kap. 4 § 1 mom. samt 13 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1049/2013, 6 kap. 4 § 3 mom. sådant det lyder i lag 608/2004, 7 kap. 10 § 2 mom. sådant det lyder i lagarna 1049/2013 och 1374/2014, 11 kap. 12 § sådan den lyder i lagarna 288/2012 och 1374/2014, 13 kap. 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1217/2005 samt 14 kap. 3 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1370/2014, och

fogas temporärt till 2 a kap. en ny 12 b § samt till 5 kap. en ny 4 a §, till 5 kap. 13 §, sådan den lyder i lag 1049/2013, ett nytt 5 mom. och till 8 kap. en ny 1 §, i stället för den 1 § som upphävts genom lag 313/2010, samt nya 2 och 3 §, i stället för de 2 och 3 § som upphävts genom lag 1001/2012, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) sysselsättningsfrämjande service jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

frivilliga studier enligt 22—24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

— — — — —

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

1 §

Arbetslös arbetssökande

— — — — —

Som arbetslös betraktas den som inte står i anställningsförhållande eller är sysselsatt på heltid som företagare eller i eget arbete längre än två veckor utan avbrott. Som arbetslös betraktas dessutom en person som avses i 4 kap. 1 och 1 a § och är permitterad på heltid samt en person för vilken utförandet av arbetet och löneutbetalningen har avbrutits av en med permittering jämförbar orsak. Som arbetslös betraktas också den som är arbetsledig och själv har ansökt om ledighet, om

1) han eller hon har tagit emot ett heltidsarbete för den tid som ledigheten varar och avsikten var att arbetet skulle fortgå åtminstone till dess att ledigheten upphör,

2) arbetet enligt 1 punkten upphör och han eller hon inte är orsak till detta på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. eller han eller hon permitteras, och

3) det inte är möjligt att avbryta arbetsledigheten av orsaker som är oberoende av honom eller henne.

— — — — —

5 §

Företagsverksamhet och eget arbete

En arbetssökande har inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid som han eller hon är sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott.

— — — — —

Betänkande AjUB 13/2016 rd

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

12 b §

Avvikande tillämpning av denna lag på arbetsprövning

Bestämmelserna i 11 §, 12 § 2 och 3 mom. och 12 a § 1 mom. tillämpas inte på sådan arbetsprövning för bedömning av lämplighet som avses i 4 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

4 §

Hindrande sociala förmåner

För en och samma tid kan det betalas endast en arbetslöshetsförmån enligt denna lag. Grunddagpenning betalas inte för den tid för vilken den arbetssökande betalas inkomstrelaterad dagpenning. Betalning av rörlighetsunderstöd hindrar dock inte att inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd betalas.

— — — — —

4 kap.

Jämkade och minskade arbetslöshetsförmåner

7 §

Sociala förmåners inverkan på arbetslöshetsförmånerna

Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller invalid- och sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner:

- 1) familjepensioner,
- 2) vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),
- 3) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015),
- 4) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
- 5) handikappbidrag enligt lagen om handikappförmåner,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

- 6) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007),
 - 7) bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014),
 - 8) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
 - 9) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
 - 10) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993),
 - 11) ersättningar för kostnader enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
 - 12) partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna,
 - 13) arbetslöshetsförmån som betalas i form av rörlighetsunderstöd.
-

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §

Löntagares arbetsvillkor

Granskningsperioden förlängs också med den tid som med stöd av 4 § 4 mom. eller 4 a § 1 mom. inte räknas in i arbetsvillkoret eller under vilken personen i fråga omfattas av sysselsättningsfrämjande service.

4 §

Arbete som ska räknas in i löntagares arbetsvillkor

I löntagares arbetsvillkor inräknas de kalenderveckor under vilka en person har varit i sådant arbete som omfattas av en försäkring och som uppfyller kraven för arbetstid och lön. En kalendervecka kan inräknas i arbetsvillkoret endast en gång.

4 a §

Hur lönesubventionerat arbete och sysselsättningsfrämjande service tillgodoräknas i löntagares arbetsvillkor

Vid lönesubventionerat arbete inräknas i arbetsvillkoret 75 procent av de kalenderveckor då löntagaren har varit i arbete enligt 4 §. En eventuell avrundning görs nedåt till närmaste fulla kalendervecka. Om lönesubventionerat arbete har ordnats med stöd av 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice, ska dock alla kalenderveckor som uppfyller arbetsvillkoret inräknas i arbetsvillkoret.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

I arbetsvillkoret inräknas även sådana fulla kalenderveckor under vilka personen i fråga sedan han eller hon fyllt 60 år har omfattats av sådan sysselsättningsfrämjande service som arbets- och näringsbyrån ordnar med stöd av 11 kap. 1 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller i arbete som inte inräknas i arbetsvillkoret på grund av den begränsning som anges i 4 a § 1 mom., varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödelse, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.

13 §

Självrisktid

Som självriskdagar räknas inte de dagar

- 1) då personen i fråga inte uppfyller förutsättningarna enligt 2 kap. för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning,
- 2) då personen är sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete, om sysselsättningen fortgår högst två veckor utan avbrott,
- 3) för vilka personen inte är berättigad till arbetslöshetsdagpenning på grund av begränsningarna enligt 2 a eller 3 kap.,
- 4) för vilka personen inte är berättigad till jämkad arbetslöshetsdagpenning på grund av att arbetstidsgränserna enligt 4 kap. 3 § överskrids.

Till självrisktiden räknas dock den i 3 kap. 3 § 4 mom. avsedda självrisktiden för dagpenning och rehabiliteringspenning enligt sjukförsäkringen. Till självriskdagarna räknas också de dagar för vilka en person har betalats arbetslöshetsförmåner med stöd av 10 kap.

En person har trots 1–4 mom. rätt till arbetslöshetsdagpenning, om orsaken till att arbetet förhindrats är en sådan stridsåtgärd som inte står i samband med personens anställningsvillkor eller arbetsförhållanden och om han eller hon annars uppfyller villkoren för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

4 §

Lön som ligger till grund för löntagares inkomstrelaterade dagpenning

Den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som får eller som har fått invalidpension i form av delpension eller deltidspension bestäms utgående från situationen när utbetalningen av pensionen började. Om personens arbetsvillkor enligt 5 kap. 3 § uppfylls i sin helhet efter det att utbetalningen av pensionen upphört, uträknas den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen dock i enlighet med 1 mom. Vad som bestäms ovan gäller den som har varit alarneringsledig enligt lagen om alarneringsledighet (1305/2002) eller har fått deltidstillägg enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice eller har haft partiell vårdledighet eller vars lön har sänkts för viss tid på uppsägningsgrunder enligt 7 kap. 3 § i arbetsavtalslagen eller på basis av ett skriftligt avtal som gäller personalen och som av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker ingåtts på arbetsplatsen.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

6 §

Inkomster som ska beaktas vid behovsprövning

Som inkomster vid behovsprövningen beaktas inte

- 1) barnbidrag,
- 2) stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn,
- 3) bostadsbidrag,
- 4) militärunderstöd,
- 5) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
- 6) kompletteringsbelopp enligt folkpensionslagen,
- 7) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd,
- 8) ersättning för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men,
- 9) arbetslöshetsförmån som betalas i form av rörlighetsunderstöd.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

10 §

Självrisktid

Som självriskdagar räknas inte de dagar

- 1) då personen i fråga inte uppfyller kraven i 2 kap. för erhållande av arbetslöshetsförmåner,
- 2) då personen är sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete, om sysselsättningen fortgår högst två veckor utan avbrott,
- 3) för vilka personen inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner på grund av begränsningarna enligt 2 a eller 3 kap.,
- 4) för vilka personen inte är berättigad till jämkad arbetslöshetsförmån på grund av att arbets- tidsgränserna enligt 4 kap. 3 § överskrids,
- 5) för vilka personen inte är berättigad till arbetsmarknadsstöd på grund av väntetiden enligt 2 §.

8 kap.

Stödjande av regional rörlighet

1 §

Rätt till rörlighetsunderstöd

Den som är berättigad till arbetslöshetsförmåner och som tar emot arbete i ett anställningsför- hållande för minst två månader där den ordinarie arbetstiden är i genomsnitt minst 18 timmar per vecka, beviljas arbetslöshetsförmån i form av rörlighetsunderstöd. För att rörlighetsunderstöd ska beviljas krävs det dessutom att de dagliga arbetsresorna när anställningsförhållandet inleds över- stiger i genomsnitt tre timmar vid heltidsarbete och i genomsnitt två timmar vid deltidsarbete.

Som berättigad till arbetslöshetsförmåner betraktas den som får arbetslöshetsförmån eller till vilken det inte betalas arbetslöshetsförmån av orsaker som nämns i 10 kap. 2 § 3 mom.

Rörlighetsunderstöd ska sökas innan anställningsförhållandet inleds.

2 §

Rörlighetsunderstödet belopp och varaktighet

Rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § 1 mom. utan grunddagpenningens förhöjningsdel.

Trots vad som bestäms i 3 kap. 2 § betalas rörlighetsunderstöd för högst fem dagar i kalender- veckan

1) under 30 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes när personen tar emot arbete som varar i minst två månader,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

2) under 45 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes när personen tar emot arbete som varar i minst tre månader, eller

3) under 60 dagar efter det att anställningsförhållandet inleddes när personen tar emot arbete som varar i minst fyra månader.

Rörlighetsunderstöd betalas dock högst så länge som anställningsförhållandet varar. Rörlighetsunderstöd betalas inte för den tid utförandet av arbetet och löneutbetalningen har avbrutits på grund av permittering eller av en orsak som jämföras med permittering.

3 §

Avvikande tillämpning av denna lag på rörlighetsunderstöd

Rörlighetsunderstöd betalas trots vad som föreskrivs i 1 kap. 8 a § 1 mom., 2 och 2 a kap., 3 kap. 1 § 3 mom. och 4 § 1 mom.

På rörlighetsunderstödet tillämpas inte vad som i 4 kap. 7 och 8 § föreskrivs om minskning av arbetslöshetsförmånerna med sociala förmåner eller vad som i 10 kap. 2 § 2 mom. föreskrivs om sysselsättning på heltid i över två veckor.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

Ansökan om arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd ska sökas skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Inkomstrelaterad dagpenning ska sökas skriftligen hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem. Arbetssökande som omfattas av grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd ska söka rörlighetsunderstöd hos Folkpensionsanstalten och andra arbetssökande ska söka rörlighetsunderstöd hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem.

— — — — —

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbets- och näringsbyrån ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmåner som anges i 2 kap., när detta behövs,

2) förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda enligt 2 a kap.,

3) sådana förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service och om vilka föreskrivs i 10 kap. 2 § 2 mom. och 3 mom. 1—3 punkten samt 5 § 1 och 3 mom.,

4) huruvida sysselsättningsfrämjande service ingår i den sysselsättningsplan som utarbetats med den arbetssökande eller i en plan som ersätter den planen,

Betänkande AjUB 13/2016 rd

5) bevisligen avbrutna studier enligt 6 kap. 3 § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt förutsättningar för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 6 kap. 5—7 § i den lagen,

6) stödtid för studier, invandrarens skyldigheter samt uppföljning av och avbrott i studier enligt 25 § i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan

1) ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmåner enligt 2 kap. utan en arbetskraftspolitisk prövning,

2) ändra ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till att gälla en arbetslöshetsförmån av annat slag,

3) föra över ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till någon annan inrättning som betalar ut arbetslöshetsförmån,

4) rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i arbets- och näringsbyråns arbetskraftspolitiska utlåtande.

Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande ges på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan. Utlåtandet ska på begäran av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan kompletteras utan dröjsmål. Om en arbetssökande har meddelat arbetskraftsmyndigheten att han eller hon ansöker om arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning, kan det arbetskraftspolitiska utlåtandet ges och kompletteras utan särskild begäran.

Det arbetskraftspolitiska utlåtandet delges den arbetssökande i samband med ett beslut enligt 3 §. Den arbetssökande har rätt att på begäran få uppgift om utlåtandet från arbetskraftsmyndigheten.

Genom förordning av arbets- och näringsministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden, om innehållet i utlåtandena och om rätten för arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter att ge arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 2 mom. 1 punkten.

12 §

Återkrav av rörlighetsunderstöd

Om det anställningsförhållande på basis av vilket en person har betalats rörlighetsunderstöd enligt 8 kap. upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet började, återkrävs rörlighetsunderstödet från anställningsförhållandets början, om återkrav inte är oskäligt. På återkrav tillämpas i övrigt vad som bestäms i 10 §.

Rörlighetsunderstödet återkrävs inte trots att arbetet upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet inleddes, om arbetstagaren inte själv på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde.

15 §

Utmätning av arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och rörlighetsunderstöd enligt 8 kap. får inte utmätas.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken arbetsmarknadsstöd betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a § samt uppgifter om beloppet av utbetalt arbetsmarknadsstöd under den föregående månaden. Folkpensionsanstalten har också rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan mottagare av arbetsmarknadsstöd till vilken på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 200 dagar. Dessutom har Folkpensionsanstalten rätt att till hemkommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om en sådan person vars rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden enligt 6 kap. 7 § har uppnåtts.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

De 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början efter det att personen på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen gått ut. Det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning samt den förhöjningsdel enligt 7 kap. 4 § som betalats ut för tiden för selsättningsfrämjande service finansieras dock alltid med statsmedel, och arbetsmarknadsstöd som betalats ut för den tiden räknas inte in i de 300 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd.

3 d §

Övriga bestämmelser om finansieringen

Det rörlighetsunderstöd som avses i 8 kap. i denna lag och de kostnadsersättningar som avses i 10 kap. 6 § i denna lag och i 9 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice finansieras med statsmedel.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

-
1. Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 2 a kap. 12 § gäller till utgången av 2018.
 2. På sådan företagsverksamhet och sysselsättning i eget arbete som började innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser i 2 kap. 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom. samt 5 kap. 13 § 3 mom. och 7 kap. 10 § 2 mom. som gällde vid ikraftträdandet.
 3. På lönesubventionerat arbete som började innan denna lag trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
 4. På arbetsmarknadsstöd som betalas i form av resebidrag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om anställningsförhållandet börjar senast den 31 januari 2017 och resebidrag söktes senast den 31 december 2016.
 5. Den som har beviljats resebidrag enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet har inte på grundval av samma anställningsförhållande rätt till rörlighetsunderstöd enligt denna lag.
-

3.

Lag

om ändring av 13 kap. 6 § och temporär ändring av 1 kap. 4 § i arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt i arbetsavtalslagen (55/2001) 1 kap. 4 §, sådan den lyder i lag (/), och fogas till 13 kap. 6 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 §

Prövotid

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan avtala om en prövotid, som börjar när arbetet inleds och varar högst sex månader. Om arbetstagaren under prövotiden har varit frånvarande från arbetet på grund av arbetsoförmåga eller familjeledighet, har arbetsgivaren rätt att förlänga prövotiden med en månad för varje period av 30 kalenderdagar som arbetsoförmågan eller familjeledigheten fortgår. Arbetsgivaren ska innan prövotiden går ut underrätta arbetstagaren om att prövotiden förlängts.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

I ett anställningsförhållande för viss tid får provotiden med förlängning vara högst hälften av den tid arbetsavtalet gäller, dock inte längre än sex månader. Om arbetstagaren efter det att ett anställningsförhållande som uthyrd arbetstagare upphört anställs av det användarföretag som avses i 1 kap. 7 § 3 mom. i samma eller liknande uppgifter, ska den tid som han eller hon var uthyrd till användarföretaget dras av från provotidens maximilängd som avses i 1 mom. i denna paragraf. På motsvarande sätt ska från provotidens maximilängd dras av den tid som arbetstagaren före anställning i anställningsförhållande har utfört samma eller liknande uppgifter för arbetsgivaren under sådan arbetsprövning för bedömning av lämplighet som avses i 4 kap. 5 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice (916/2012).

Om det i ett kollektivavtal som är bindande för arbetsgivaren finns en bestämmelse om provotid, ska arbetsgivaren när arbetsavtalet ingås informera arbetstagaren om att bestämmelsen tillämpas.

Under provotiden kan arbetsavtalet hävas av vardera parten. Arbetsavtalet får dock inte hävas på diskriminerande grunder eller grunder som annars är ovidkommande med tanke på syftet med provotiden. Arbetsgivaren får inte heller häva arbetsavtalet om arbetsgivaren har försummat den informationsskyldighet som anges i 3 mom.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Ett avtal som inskränker de rättigheter och förmåner som enligt denna lag tillkommer arbetstagare är ogiltigt, om inte något annat följer av denna lag.

Oberoende av skyldigheten att erbjuda arbete enligt 2 kap. 5 §, 5 kap. 2 § och 6 kap. 6 §

1) får en kommun för att fullgöra den sysselsättningsskyldighet som anges i 11 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice anställa en person, dock inte för sådana uppgifter i fråga om vilka kommunen samtidigt har permitterat sina arbetstagare eller i fråga om vilka kommunen har gett en arbetstagare ett meddelande om permittering,

2) får en förening eller stiftelse för uppgifter som inte betraktas som näringsverksamhet anställa en sådan arbetslös person som avses i 7 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice,

3) får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet anställa någon i sådant lönesubventionerat arbete som avses i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Oberoende av **det som föreskrivs i 5 kap. 2 §** får en kommun, samkommun, förening eller stiftelse i en verkstad eller motsvarande träningsenhet ordna sådan arbetsprövning som avses i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice för sådana uppgifter som annars inte utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 1 kap. 4 § gäller till utgången av 2018.

Helsingfors 1.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tarja Filatov sd
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Teuvo Hakkarainen saf
medlem Reijo Hongisto saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Merja Mäkisalo-Ropponen sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Eero Suutari saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Antero Laukkanen kd
ersättare Lenita Toivakka saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

Betänkande AjUB 13/2016 rd Reservation 1

RESERVATION 1

Motivering

I proposition RP 209/2016 rd föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetsavtalslagen ändras. Propositionen syftar till att minska den strukturella arbetslösheten, sänka sysselsättningströskeln och förkorta arbetslöshetsperioderna och på så vis också minska statens kostnader för arbetslösheten. Vi omfattar målsättningen och de föreslagna åtgärderna kan i huvudsak godkännas. Vi omfattar utskottets betänkande, med undantag av följande anmärkningar.

Sysselsättningssedel för smidigare lönesubventionerat arbete

Regeringen föreslår att finansieringen av lönesubvention och startpeng ändras på försök för åren 2017 och 2018 på så sätt att anslag som anvisats för den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet kan användas för finansiering av lönesubvention och startpeng till arbetslösa arbetssökande. Härigenom kan det passiva utkomstskyddet för arbetslösa tas i aktiverande bruk. Numera har största delen av sysselsättningsanslagen bundits redan i början av ett år, och då kan inga nya beslut om lönesubvention eller startpeng fattas. Startpeng till andra än arbetslösa ska finansieras med sysselsättningsanslag, liksom den del av lönesubventionen som inte kan finansieras genom anslaget för arbetslöshetsförmåner. Reformen av finansieringen bedöms öka volymen för lönesubventionerat arbete med cirka 7 000 årsverken jämfört med 2016 och volymen för dem som får startpeng med cirka 750 årsverken.

Beviljandet av lönesubvention ändras så att stödet i fortsättningen riktas också till förebyggande av långtidsarbetslöshet på så sätt att det kan beviljas för anställning av en person som varit arbetslös i mindre än tolv månader, om arbets- och näringsbyrån bedömer att arbetslösheten beror på brister i yrkeskompetensen och att arbetslösheten sannolikt skulle fortgå om lönesubvention inte beviljas. Bedömning krävs dock inte om grunden för beviljandet av lönesubvention är en skada eller en långvarig sjukdom som väsentligt sänker produktiviteten i den arbetsuppgift som erbjuds.

Vi understöder förslaget, men skulle utvidga det och göra processen smidigare genom att varje arbetslös skulle ha möjlighet att efter sex månaders arbetslöshet utnyttja utkomststöd i form av en sysselsättningssedel utan att arbets- och näringsbyrån gör någon prövning i ärendet. Sysselsättningssedeln skulle vara värd lika mycket som grunddagpenningen och gälla i högst 300 dagar. Vi föreslår att regeringen bereder införandet av en sysselsättningssedel och föreslår ett uttalande i frågan (*Reservationens förslag till uttalande 1*).

Bevakning av hur de maximala procentsatserna för lönesubventionen fungerar

De fasta procentsatserna för lönesubventionen (30, 40, 50) ändras till maximala procentsatser i syfte att öka flexibiliteten i det nuvarande systemet. Sakkunniga har dock uttryckt oro över att likabehandlingen av arbetssökande försvagas och att arbetsgivarnas möjligheter att uppskatta och förutse stödets storlek försämras. Avsikten är att instruera arbets- och näringsbyråerna att också i fortsättningen bevilja procentandelarna fullt ut, om det bara är möjligt. Vi menar att tillämpnings-

Betänkande AjUB 13/2016 rd Reservation 1

anvisningarna måste vara tydliga så att det inte uppstår några tolkningsproblem och godtyckliga beslut. Det ökar också arbetsgivarnas möjlighet att på förhand uppskatta storleken av lönesubventionen. Propositionens konsekvenser för lönesubventionens storlek måste följas.

Föreningarnas möjlighet att anställa med hjälp av lönesubvention får inte försvagas

Den kompletterande arbetsmarknaden har länge haft en särskild roll i sysselsättningen av långtidsarbetslösa. Då antalet långtidsarbetslösa ökar bör den rollen utvecklas och stärkas. Nu tänker regeringen likväl spara genom att begränsa lönesubventionen till föreningar och stiftelser. Det ska ske genom att maximiantalet som kan sysselsättas helt genom lönesubvention fastställs i statsbudgeten. Enligt budgetpropositionen för 2017 kan man med lönesubventionen helt täcka lönekostnaderna för högst 3 000 årsverken. Under första halvan av 2016 var i genomsnitt 3 900 av ovannämnda personer per månad i lönesubventionerat arbete. I propositionen sägs att eftersom föreningar och stiftelser har begränsade möjligheter att erbjuda lönesubventionerat arbete om de måste betala en del av lönekostnaderna själva, minskar maximibeloppet som nämns ovan deras möjligheter att erbjuda arbete till arbetslösa som har varit arbetslösa över 24 månader under de senaste 28 månaderna. Det kommer alltså att försämra organisationernas möjligheter att erbjuda sysselsättning, vilket ökar långtidsarbetslösheten och marginaliseringen. Det är inte förnuftigt i ett läge där långtidsarbetslösheten redan är rekordhög.

Cirka 30 procent av dem som fått lönesubventionerat arbete av en förening får senare sysselsättning på den öppna marknaden, men det kan inte vara en hållbar grund för att försvaga verksamheten. Föreningarna sysselsätter de allra mest utsatta arbetslösa. Verksamheten ökar de sysselsattas livskompetens och välfärd. Föreningarnas lönesubventionerade arbete genererar på många plan nytta för såväl individen som samhället. Cirka 10 procent av alla i verkstadsverksamhet sysselsätts med hjälp av lönesubvention. I dag är läget i praktiken det att när pengarna tar slut skickas människorna till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, vilket är fel väg när det inte finns något behov av rehabilitering. Då är verkstadsverksamheten förnuftigare och ger bättre resultat. Även om metodarsenalen för att komma åt långtidsarbetslösheten är begränsad anser vi att de tillgängliga metoderna måste utnyttjas aktivt i stället för att fasas ut. Vi menar att de olika stödformerna för svårssysselsatta inte får försvagas. Vi godkänner inte den gräns på högst 3 000 årsverken som i regeringens budgetförslag för 2017 fastställts för de lönesubventioner till föreningar och stiftelser som avses i 7 kap. 9 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Vi föreslår ett uttalande i frågan. (*Reservationens förslag till uttalande 2*).

Lönesubventionerat arbete måste tillgodoräknas fullt ut i arbetsvillkoret

Lönesubventionerat arbete ska enligt förslaget inte längre tillgodoräknas fullt ut i det arbetsvillkor som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utan endast till 75 procent. Syftet med det är att aktivera dem som anställts med stödet att söka sig till den öppna arbetsmarknaden under och efter det lönesubventionerade arbetet. Vi stöder inte förslaget, eftersom motiveringarna är svaga i det rådande sysselsättningsläget. Vi godkänner inte heller att rättigheterna för arbetslösa som placerats i eller förpliktats till arbete begränsas grundlöst jämfört med personer i normala anställningar. Lönesubventionerat arbete och de som utför sådant får inte försättas i en sämre ställning på arbetsplatsen. Sakkunniga har också konstaterat att propositionen ytterligare ökar arbets- och näringsbyråernas administrativa börda och dessutom ökar kommunernas kostnader för långtids-

Betänkande AjUB 13/2016 rd Reservation 1

arbetslöshet. Vi föreslår att den föreslagna ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa förkastas på denna punkt, dvs. att det till 5 kap. inte fogas en ny 4 a §.

Det nya intervjusystemet ska aktivera, inte bestraffa

Regeringen föreslår att intervjuerna av arbetssökande efter ett halvt års arbetslöshet ska ordnas när arbetslösheten oavbrutet fortgått i tre månader. Samtidigt ska sysselsättningsplanen, aktiveringsplanen eller integrationsplanen justeras. Att intervjuerna ska göras med tre månaders mellanrum ökar arbetet vid arbets- och näringsbyråerna. I nästa års budget har 17 miljoner euro i extra anslag reserverats för ändamålet.

Vi omfattar förslaget, som syftar till att förkorta arbetslöshetsperioderna och förebygga utdragen arbetslöshet. Vi understryker att intervjuerna måste vara meningsfulla också för den arbetssökande och att de inte får användas som ett sanktionsredskap mot de arbetslösa. Intervjuernas sporrande effekt försämrar väsentligt om de förknippas med sanktioner. Ett sådant förfarande är inte heller motiverande med tanke på arbets- och näringsbyråns verksamhet. Vi ger vårt varma stöd till det förslag av Kommunförbundet som nämns i betänkandet, nämligen att kommunerna kunde sköta en del av ökande behovet av intervjuer.

Avslutningsvis

Regeringens förslag om rekryteringsprövning har förbättrats jämfört med den ursprungliga planen. Vi menar att ett försök som uttryckligen baserar sig på såväl arbetsgivarens som arbetstagar-
nas fria vilja kan accepteras. Försöket ska endast pågå i två år, men vi ser det ändå som viktigt att noggrant följa arbetsgivarnas behandling av säsongsarbetare; det finns risk för att arbetsgivarna sammankopplar på varandra följande rekryteringsprövningar under säsongen. Därför är det viktigt att arbetsgivarna får anvisningar för hur rekryteringsprövningen ska användas och likaså att arbets- och näringsbyråerna inte godkänner avtal om rekryteringsprövning om de bedömer att avtalet inte motsvarar syftena med prövningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3 enligt betänkandet,

att riksdagen godkänner lagförslag 2 enligt betänkandet men stryker 5 kap. 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 4 a § samt 10 § 2 mom. och

att riksdagen godkänner två uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om införande av en sysselsättningscheck som ger alla som varit arbetslösa i minst sex månader ett sysselsättningsstöd vars storlek motsvarar grunddagpenningen.

Betänkande AjUB 13/2016 rd
Reservation 1

2. Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt arbetar för att långtidsarbetslösheten ska vända nedåt och i budgeten för 2017 slopar gränsen på 3 000 årsverken för hundra procentig lönesubvention till föreningar och stiftelser.

Helsingfors 1.12.2016

Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Anna Kontula vas
Tarja Filatov sd

Betänkande AjUB 13/2016 rd
Reservation 2

RESERVATION 2

Motivering

Finland måste höja sin sysselsättningsnivå eftersom vi behöver fler som jobbar för att få statsfinanserna i balans och för att trygga välfärdsstaten. Regeringens åtgärder för att förbättra sysselsättningen pekar i rätt riktning men räcker inte till. Alltför många står i dag utanför arbetslivet och särskilt marginaliseringen av unga måste tas på allvar. Nu krävs det konkreta åtgärder. Alla behövs på arbetsmarknaden och i synnerhet nu när befolkningen åldras måste vi se till att vi har kompetent arbetskraft på lång sikt.

De ungas sysselsättningsmöjligheter måste stärkas

Det ligger på allas vårt ansvar att jobba för att de unga får bästa möjliga start i livet och att samhället aktivt stöder dem som är i behov av särskilt stöd. Det kan göras med hjälp av ungdomsgarantin, det uppsökande ungdomsarbetet, Sanssi-kortet och andra, helt nya möjligheter att sysselsätta unga. För att lyckas med målsättningen att alla unga ska ha arbete, en studieplats eller praktikplats krävs det resurser. Varje marginaliserad ungdom innebär en personlig tragedi, och dessutom en ekonomisk förlust för samhället. Regeringen har skurit ordentligt i verkstadsverksamhetens och den uppsökande ungdomsverksamhetens anslag.

Regeringen har som mål att det uppsökande ungdomsarbetet ska finnas i landets samtliga kommuner före utgången av 2016. År 2014 fanns verksamheten i 93 procent av kommunerna. Målsättningen att det uppsökande ungdomsarbetet ska täcka hela landet är central med tanke på jämlikheten och den regionala rättvisan. År 2014 delades 40 000 Sanssi-kort ut. Kortet har hjälpt särskilt yrkesutbildade unga att få jobb genom att staten ersatt en del av lönekostnaderna och vissa andra kostnader. År 2015 delades betydligt färre kort ut. Det lönesubventionerade arbete för unga minskade alltså med 65 procent och sysselsättningen (bland dessa unga) med 11 procent. Samtidigt har också företagarna klagat på att det är för byråkratiskt och tar för lång tid att anställa unga via Sanssi-kortet.

Det måste göras en ordentlig uppföljning av ungdomsgarantin och den uppsökande ungdomsverksamheten, och regeringen måste satsa pengar på de här verksamheterna som de facto har varit framgångsrika. Läroavtalsutbildningen bör utvecklas utifrån det tyska exemplet och dessutom bör möjligheten att införa så kallade minijobs enligt tysk modell utredas för unga under 30 år. Det kunde innebära att arbetsgivaravgifterna slopas för unga under 30 och att unga under 30 får tjäna en viss summa, exempelvis 500 euro per månad, utan att stödet påverkas. Ett annat alternativ är att staten ger vissa lönesubventioner för denna grupp. Konceptet bör integreras med Sanssi-kortet och samtidigt bör byråkratin minskas avsevärt. En enkel anmälan borde räcka när företagare vill anställa unga. Det hjälper dels unga som riskerar utslagning men ger också unga en möjlighet att få relevant arbetserfarenhet tidigt i livet. Det vinner både samhället och de unga på.

Betänkande AjUB 13/2016 rd

Slopa behovsprövningen i fråga om utländsk arbetskraft

Målsättningen måste vara en mer dynamisk arbetsmarknad. Därför måste bland annat oändamålsenliga styva strukturer och direkta hinder gallras ut. När de nuvarande arbetstagarna går i pension kommer landet att behöva mer kompetent arbetskraft. Allas arbetsinsatser är viktiga och det bör inte ha betydelse vilken nationalitet en potentiell arbetstagare har. Behovsprövningen är till skada för många företag och ökar byråkratin för dem. I värsta fall kan tillståndprocessen ta flera månader. Om behovsprövningen slopas blir det möjligt att anställa utländska arbetstagare i branscher där det nu råder brist på kunnig arbetskraft. Det säkerställer företagens möjligheter att utveckla verksamheten i Finland, vilket i sin tur ger utrymme för ekonomisk tillväxt och nya jobb.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner åtgärdsmotionerna AM 19/2015 rd och AM 48/2016 rd.

Helsingfors 1.12.2016

Veronica Rehn-Kivi sv
Antero Laukkanen kd